

מאוצרות הפרשה

זאת תהיה צורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן (א.ת.)
היה זה לעת זקנותו של החפץ חיים זצ"ל. הוא שכב במיטתו תשוש וחסר כוחות, ואל החדר נכנס אחד מתלמידיו. בתום דברי שלום וברכה – ביקש החפץ חיים מהתלמיד כי יפתח את פיו ויביט פנימה... התלמיד התפלא. הוא ידע שהוא ביחסים קרובים עם רבו, אך אין זה נעים... מצד שני – רבו מבקש ממנו משהו, ואיך יסרב? הוא היסס בתחילה, אך כשהחפץ חיים הפציר בו בשנית ובשלישית – נענה לאתגר ופתח את פיו של הגאון. 'הבט נא וראה את שיניי' – ביקש החפץ חיים, והתלמיד הנדהם החל מתבונן בהן. 'עכשיו ספור אותן בבקשה' – המשיך החפץ חיים, מטיל הלם ומבוכה של ממש על התלמיד שאינו יודע את נפשו לנוכח המשימה המוזרה... '32 שיניים!' – קבע התלמיד לאחר הספירה, 'כולם בריאות, שלמות, תקינות ופעילות. באמת נדיר!' – ציין התלמיד בהתפעלות, וכאן ראוי לציין כי מדובר בתקופה שלפני קרוב למאה שנים כשרפואת השיניים עוד לא היתה מפותחת כהיום, ובמקרים רבים – אנשים מבוגרים נותרו כמעט ללא שיניים בכלל, והחפץ חיים כבר היה בן למעלה מתשעים! ואז חיך אליו החפץ חיים והגיב: 'אני שמרתי על הפה שהבורא נתן לי. אז הוא שמר על הפה שלי!'

כי אכן, מתברר ששמירת הפה מלשון הרע, לא רק שהיא מועילה לאורך ימים, לא רק שהיא מטיבה אתא איכות החיים, זו גם סגולה לחיך בריא ומלא, בעל 32 שיניים שלמות ותקינות. הבה נוותר על דיבורי הלשון הרע, הבה נשמור את הפה, הבה נוודא כי עד זקנה ושיבה ילווה אותנו חיך צחור שיניים! (פניני פרשת השבוע)

שם. סיפר מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זיע"א: מעשה ככהן שהיה רואה מראות נגעים של הצרעת, והיה פוסק ומכריע בזה לטהר או לטמא, והיה הכהן הזה חי בעניות גדולה מאוד לימים החליט הכהן בליבו לצאת לחוץ לארץ ולנסות את מזלו בפרנסה שם, הרי משנה מקום משנה מזל, חשב... הסכימה אשתו לכך, אלא שטענה ואמרה: 'ומי יפסוק לאנשים בענייני הצרעת?' הרגיע הכהן את אשתו ואמר: 'אל דאגה, אני אלמד אותך את כל רזי הדבר, ואת בעצמך תוכלי להכריע בעניינים אלו...' ישב הכהן והחל ללמד את אשתו את כל סימני הצרעת, ובתוך דבריו הסביר לה שאין שתי שערות יכולות לגדול במקום אחד ממש. משום שלכל שערה ושערה יש גומה אחת, מעין אחד שממנו היא צומחת, ומשם היא יונקת את כוחה. לשמע דבריו, אמרה לו אשתו בלשון של תוכחה: 'ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר! ומה השערות אשר הן לאלפים ורבבות, הקב"ה מזמין לכל שערה ושערה את פרנסתה ומקור חייתה, אם כן קל וחומר לאדם עצמו שהוא נזר הבריאה, שבודאי הקב"ה יזמן לו את פרנסתו במקומו ולא יצטרך לגדוד לחוץ לאתר בעבור זה.'

שמע האיש לקול תוכחה של אשתו, וביטל את נסיעתו. ומכאן מוסר גדול לאדם, שיהיה בוטח בהקב"ה שהוא נתן חיים ומזון לכל בריוותיו, והוא זן ומפרנס בטובו לכל אחד ואחד, ורק צריך לפנות אליו ולבקש מאיתו יתברך, שנאמר: 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת'. (ברייתא יקצורו)

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, ב)

שואל ה"משך חכמה", בפסוק זה התורה מתייחסת אל הנולד בלשון זכר ונקבה "אשה כי תזריע וילדה זכר וכן לקמן (פסוק ה) "ואם נקבה תלד", לעומת זאת בפסוק ו' שינתה התורה בלשונה ומתייחסת לנולד בלשון בן ובת "ובמלאות ימי טהרה לבן או לבת" מדוע שינתה התורה מזכר לנקבה לבן ולבן? ומתרגם, הדין הוא כל שלא עברו שלושים יום באדם, הרי זה בחזקת נפל. לכן, כאן במלאות ימי טהרה, שלושים ושלושה ימים בזכר ושישים ושישה ימים בנקבה, שכבר יצא מספק נפל, הרי זה "בן ובת", אבל בשעת הלידה נקראים רק "זכר ונקבה", שעדיין הם בחזקת ספק נפל, ונפל אינו בן, כמו שכתוב במסכת נזיר (י"ב:).

רבי שלום שבדרון בספרו "לב שלום" מתרגם, התורה הקדימה וכתבה "ובמלאות ימי טהרה", לרמז לנו שהיא הנותנת, כל עוד האדם לא חי בקדושה ובטהרה, והוא חי כבהמה, הרי הוא ג"כ מוליד כבהמה, ובבהמה הרי אין שום ענין להזכיר בן ובת, שאצלם אין משמעות לכך, אלא זכר ונקבה. אבל "ובמלאות ימי טהרה", כאשר אדם מנהיג אורח חייו בקדושה וטהרה, אז התורה מעידה עליו, שלא רק זכר ונקבה הולידו, שהרי גם בהמה מעמידה וולדות, אלא הזכר נקרא "בן" והנקבה "בת". (מדשן ביתר)

וביום השמיני ימול (יב, ג)

בספר "מקור ברוך" שואל, מדוע מספיקים שבעה ימים לקבוע שהילד בחזקת בריא ומלים אותו ביום השמיני, ובפדיון הבן יש צורך לחכות שלושים יום? ומתרגם, על פי רוב, אם הילד חי שבעת ימים, סימן שהוא בר קיימא ולא נפל, רק אצל מיעוט קטן אי אפשר לקבוע זאת לפני שלושים יום. ולכן, במצוות מילה הולכים אחרי הרוב, שרוב הילדים אחרי שבעה ימים בחזקת בריאים הם, אבל בפדיון הבן שיש בו ספק ממון, נתינת חמישה סלעים לכהן, צריכים לחכות שלושים יום, שאז הוא וודאי בר קיימא ולא רק בחזקת רוב, כי לא הולכים בממון אחר הרוב. (שם)

שם. נפסק להלכה שבשעה שבכרכת המזון של ברית מילה לא אומרים "שהשמחה במעונו", שהרי לתינוק נגרם כאב בשעת הברית. לעומת זאת, מי שנפלה לו ירושה במות אביו, חייב בברכת שהחינו. נשאלת השאלה, כלום אין הבן הירוש שרוי בצער, מדוע יברך שהחינו למרות שיש כאן צער? מתרגם בספר "אוצר מרגליות", אדם מסוגל שיפעלו בו בעת ובעונה אחת גם רגש הצער העמוק והכנה על מות אביו, וגם רגש של סיפוק ושמחה על הירוש שנפלה בחלקו, ואין רגש אחד פוגע בשני. במה דברים אמורים, ברגשות של אותו אדם, אבל כשהצער הוא של הרך הנימול והשמחה היא של האבא, כאן אי אפשר לומר שהשמחה במעונו. (שם)

ובמלאות ימי טהרה לבן או לבת ובן יונה או תור לחטאת (יב, ז)

שואל ה"משך חכמה", מדוע יולדת עשירה מביאה קרבן לחטאת דווקא עוף ולא כבש? ומתרגם, כל הסיבה שמביאה בכלל קרבן חטאת, אומרת הגמ', כי בשעה שמצטערת בלידתה נשבעת שלא תשוב אל בעלה, לכן מביאה דווקא יונה, כי זו נשארה נאמנה לבן זוגה ואינה עוזבת אותו לעולם. (שם)

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו" - מסירות נפש לברית מילה - סיפור מרגש

המספר שבע הינו ייחודי בעולמה של תורת ישראל, הן בתורת הנגלה והן בתורת הנסתר. שבעה עולמות, שבעת ימי הבריאה, השנה השביעית, היובל, ספירת העומר, חג השבועות, "שבעת ימים מצות תאכלו", ו"בסוכות תשבו שבעת ימים" וכיוצא בהם. אך יש שלושה יוצאים מן הכלל שמתרחשים דווקא ביום השמיני. המשכן נחנך ביום השמיני, לאחר שבעת ימי המילואים, כפי שמעידה התורה: "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולזקני ישראל". שבוע אחרי כן אנחנו קוראים בפ' תזריע: "ביום השמיני ימול בשר ערלתו". המילה היא השלמת בריאת אדם בישראל, הסרת הערלה מביאה את התיקון הסופי ליצירת הוולד, כפי שמסביר החינוך: "ורצה להיות ההשלמה ע"י האדם, ולא בראו שלם מבטן, לרמוז אליו כי כאשר תושלם צורת גופו על ידו, כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו" - הקב"ה השאיר בידינו את מצוות הברית כדי להשלים את היצירה, ויהיה בכך גורם משפיע על עיצוב הנפש וחינוך האדם להסיר ערלת הלב, כמסיר ערלת הבשר.

קדושת התורה משלימה את החוט המשולש של היום השמיני, החורג מגדרי הטבע. כי מתי מסיימים אצלנו את התורה ופותחים מחזור חדש בלימודה? הווי אומר בשמיני עצרת. בארץ ישראל היום השמיני לסוכות ושמת תורה כרוכים יחדיו. זה ה"חוט המשולש לא במהרה ינתק", המשכן האדם והתורה הינם מעל ומעבר למגבלה של זמן, ותוקפם לא יפוג לעולם. ברית המילה נשמרת ע"י העם היהודי במסירות נפש, כדי לקיים את הברית שכרת ה' עם אברהם אבינו. רבי ישראל שפירא זצ"ל האדמו"ר מבלוז'וב. העיד על מעשה נורא שראה במחנה הריכוז ברגן בלזן. באחד הימים פרצה אשה במדי אסירה לצרירי הגברים, כשהיא אוחזת בידיה צרור כל שהוא עטוף בלויים. 'תנו לי סכין! אני צריכה סכין!' זעקה, וכל אחד מהנוכחים הבין כי היא מבקשת לקפד את פתיל חייה במו ידה. כולם הפנו מבטיהם לצד, או השפילו עיניהם לקרקע, אך האישה הצעירה לא פסקה מלזעוק זעקות שבר: 'אני מתחננת בפניכם שמישהו מכס ייתן לי סכין... בצרירי שלי לאף אחת אין סכין...! למשמע הזעקות התפרץ פנימה קצין גסטפו, כשמגלבו מכה על ימין ועל שמאל ואקדחו שלוף לעבר הזועקת. האישה פנתה אליו ביידיש גרמנית: 'גיב מיר איין מסר'- 'תן לי סכין'. הגרמני היה בטוח גם הוא שהיא מבקשת לסיים את חייה, משום שאינה יכולה לשאת את סבלות המחנה, ואכן הגיש לה אולר שהיה עימו. כשאחזה את האולר פתחה את צרור הסמרטוטים שהחזיקה, ולהפתעת כולם התגלה בתוכה תינוק חבו. לפני שהספיק אי מי לומר משהו, היא מלה אותו בו במקום לעיני כולם. האדמו"ר מבלוז'וב סיפר, כי בקול שקט אך בוטח הרימה ידה השמימה ואמרה: 'ירבונו של עולם, אתה נתת לי תינוק שלם, ואני מחזירה לך יהודי שלם'. אלה היו מילותיה האחרונות, שכן היא נורתה בו במקום עם תינוקה בידה, בידי אותו קצין גסטאפו.

סיפור נוסף מספר הסופר אלי ויזל שהיה ניצול השואה הגיע לברית המועצות כשמסך הברזל עדיין הפריד בין היהודים שם לעולם כולו. הוא קרה להם 'הודי הדממה'. פגש פעם יהודי שהיה נוהג למול את ילדי ישראל לבקשות ההורים, תוך סיכון עצמי כי הדבר היה אסור על פי החוק. הוא ידע כי בכל שעה יש לו לצפות למאסר ולהגליה לסיביר, אם לא גרוע מזה, אם היה נתפס. כדי להיות מוכן להגליה היו שני צורות קבועים מתחת למיטתו - האחד הכיל טלית, סידור ותפילין ובצרור השני- כלי המילה. לילה אחד העירו אותו דפיקות חזקות, שלא השאירו בידו ספק כי עיסוקו נחשף ושעתו הגיעה. ואכן בדלת ניצב קצין בכיר במדי הצבא האדום, שאמר לו: 'קח איתך את כלי העבודה שלך ובוא אחרי'. המוהל נטל את שני הצורות שמתחת למיטתו שהיו מוכנים בדיוק לשעה כזו, אך למרבה ההפתעה, במקום להובילו למשאית אסירים הוא הוכנס לרכב פרטי שאותו קצין נוהג בו בעצמו. הם נסעו צפונה ממוסקבה למעלה משלש שעות והגיעו לכפר קטן לאחר שהאיר השחר, שם עצר הקצין ואמר למוהל: 'בוא אחרי'. בבית כפרי המתינה להם אשה עם תינוק והקצין אמר: 'זה התינוק שלי'. 'ים עיברי (-אני יהודי), אני יודע במה אתה עוסק, אני רוצה שתמול אותו עכשיו'. 'לא אמרתי לך את שמי, כי אני לא רוצה שתוכל אי פעם להסגיר אותי', המשיך ואמר, 'מפקדי לא יודעים את זהותי האמיתית, וכשידעתי כי יהיה לי בן - דאגתי שאשתי תלד פה בכפר נידח הרחק ממוסקבה, כדי שאוכל למול אותו בבוא היום באין רואה'. כאן אזר המוהל אומץ ושאל אותו: 'אבל מדוע? הרי את כל יתר המצוות אינך מקיים, למה דווקא במצוה זו אתה מסתכן כל כך?' והקצין השיב: 'את החותם שהטביע בי אבי כשאני הייתי בן שמונה ימים אני רוצה להטביע בבני אחרי'. זה המעט שאני חייב לזכר אבא ולכבוד המורשת היהודית שאליה נולדתי. חותמת זו תאמר לבני כל חייו כי הוא בן לעם היהודי' (הגר"מ לאו) (האמנתי ואדברה).

פינת ההלכה

צירוף מרפסות

שאלה: במקום מגורי יש מניין שמתאסף במרפסות הצד האחורי של הבנין, ויש מניין נוסף בצד אחר שבו מתאספים השכנים שבבנין מולנו מעבר לכביש. האם ניתן להצטרף למניין עם השכנים שמעבר לכביש?
תשובה: מבואר בסי' נ"ה סי"ד שניתן להצטרף למניין ע"י שרואים אלו את אלו, ומבואר במשנ"ב שיש דעות בזה בפוסקים, אך כשא"א באופן אחר ניתן לסמוך על הכרעת השו"ע. ומקור דין זה נובע מהלכות זימון בסי' קצ"ה, לפיכך כתב הפמ"ג בסי' נ"ה שכאשר רשות הרבים מפסיקה אינם מצטרפים כמבואר בהל' זימון, ושם במשנ"ב הביא בשם הט"ז שאף שביל היחיד מפסיק, לפיכך יש להצטרף עם אותם שבצד האחורי, שאין ביניהם רחוב מפסיק. ויש להבחין בין צירוף לעשרה, שבזה רחוב או שביל מפסיקים, לבין אופן שכבר יש עשרה והוא מתפלל עמהם מעבר לכביש, שבזה יתכן שמצטרף, ועכ"פ יכול לענות קדיש וקדושה אם אין פח אשפה שמפסיק ביניהם. אמנם גם באופן זה יעדיף להתפלל עם המצטרפים בלי הפסק, כיון שבזה נחשב תפלה בצבור, וכשיש הפסק יש פוסקים שאיננו נחשב תפלה בצבור. אך כשאין לו מניין רק מעבר לכביש, יתפלל עמהם, וגם אם אינו חשוב תפלה בצבור יש מעלה שמתפלל בשעה שהצבור מתפללים ועונה קדיש וקדושה. וראיתי בבנין אחר שיש שביל מפסיק ביניהם לבנין שני ומשמש למעבר מרחוב אחד לשני, ושמו שם מחסום בהסכמת השכנים שבשעת התפלות לא יעברו בשביל, כדי לצרף את שני הבניינים.

(הרה"צ רבי מרדכי הלוי שורוצבורד שליט"א מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית)

חידה שבועית

מה אף פעם לא אכלת אלא תמיד צוניס לוף?

תשובה לחידה פר"ש: ארבעת הזוגות הם 1. משה ואהרן 2. נדב ואבינו 3. איתמר ואלעזר 4. מישאל ואלצפן. תשובה לחידה השבועית: צלחת סכו"ס. שם הווכח: יוזקאל אלחנני נ"י

מזל טוב

מרכוז העיר: משפחת קרוזבלסקי להולדת הבן משפחת בן יוסף להולדת הבן משפחת הרפו להולדת הבת משפחת זיק - פקטר להולדת הבת הנכדה
 נני הדב: משפחת בוק להולדת הנכד משפחות איצקוביץ - פריד - כץ להולדת הבת נכדה הגנינה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

מרכז רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה